

**ŠTUDIJSKI PROGRAM ZA
IZPOPOLNJEVANJE IZ BIBLIOTEKARSTVA
Smer IZPOPOLNJEVANJE IZ BIBLIOTEKARSTVA
ZA BIBLIOTEKARSKI IZPIT
(ŠPIK-B)**

UNIVERZA V LJUBLJANI, FILOZOFSKA FAKULTETA

Predstavitev smeri študijskega programa:

Smer študijskega programa *Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva za bibliotekarski izpit ŠPIK-B* pripravlja za delo v splošnih, visokošolskih in specialnih knjižnicah ter za opravljanje bibliotekarskega izpita. Bibliotekarski izpit je pogoj za opravljanje strokovnega knjižničarskega dela v samostojni ali nesamostojni knjižnici ali drugi organizaciji na področju knjižnične dejavnosti. Osnova bibliotekarskega izpita je strokovno usposabljanje, ki se praviloma opravlja v knjižnici, kjer je kandidat/ka zaposlen/a, in poteka pod vodstvom mentorja/mentorice. Smer Študijskega programa za izpopolnjevanje iz bibliotekarstva *Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva za bibliotekarski izpit ŠPIK-B* pripravi udeležence in udeleženke brez formalne bibliotekarske izobrazbe na opravljanje bibliotekarskega izpita.

1. Podatki o smeri študijskega programa

Smer Študijskega programa za izpopolnjevanje iz bibliotekarstva *Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva za bibliotekarski izpit ŠPIK-B* je v veliki meri oblikovana na osnovi že obstoječega, uveljavljenega Študijskega programa za izpopolnjevanje iz bibliotekarstva za šolske knjižničarje (ŠPIK). Večinoma vsebuje tudi enake predmete, traja nekaj manj kot celo študijsko leto ter obsega skupaj 24 kreditnih točk in 175 kontaktnih ur.

2. Temeljni cilji smeri programa in strokovne kompetence

Temeljni cilj smeri študijskega programa za izpopolnjevanje iz bibliotekarstva ŠPIK-B je, da udeležence in udeleženke seznanijo z delom v knjižnici, jih usposobi za osnovne knjižnične naloge in jih pripravi za opravljanje bibliotekarskega izpita. Spremembe zakona o knjižničarstvu, sprejete novembra 2015, so poleg drugega tudi spremenile način vstopa v profesijo, in bibliotekarski izpit ni več preverjanje znanja, temveč preverjanje usposobljenosti za delo v profesiji. Bibliotekarski izpit je pogoj za opravljanje strokovnega knjižničarskega dela v samostojni ali nesamostojni knjižnici ali drugi organizaciji na področju knjižnične dejavnosti. Pred pristopom k bibliotekarskem izpitu pa so zahtevana ustrezna strokovna znanja s področja bibliotekarske in informacijske znanosti, ki jih kandidat/ka pridobi tudi s tem programom.

Strokovne kompetence:

- Usposobljenost za delovna opravila v knjižnicah, za obdelavo gradiva in posredovanje informacij in informacijskih virov ter izbiro delovnih sredstev.
- Usposobljenost za promoviranje in razširjanje vpliva knjižnice in sorodnih ustanov, ki se ukvarjajo z zbiranjem, shranjevanjem in posredovanjem informacijskih virov.
- Razumevanje in prepoznavanje informacijskih potreb glede na različne kriterije ter vpogled v ravnanje posameznika/posameznice pri iskanju in uporabi informacijskih virov in storitev.
- Seznanjenost z različnimi vrstami uporabnikov in uporabnic glede na starost, izobrazbo in druge značilnosti ter usposobljenost za delo z njimi. Usposobljenost za načrtovanje in izvajanje uporabniških študij.
- Razumevanje pojma informacijske pismenosti, procesov informacijskega opismenjevanja in vloge informacijskega strokovnjaka/strokovnjakinje – knjižničarja/knjižničarke pri njem.

3. Pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa

V smer študijskega programa za izpopolnjevanje iz bibliotekarstva *Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva za bibliotekarski izpit ŠPIK-B* se lahko vpiše, kdor ima izobrazbo pridobljeno po študijskem programu prve ali druge stopnje oziroma izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu, po katerem se pridobi izobrazbo, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi prve ali druge stopnje. Pod enakimi pogoji se lahko vpisujejo tudi kandidati in kandidatke, ki so končali oz. končale izobraževanje v tujini.

Predvideno število vpisnih mest je 20. Ob omejitvi vpisa so kandidati/kandidatke izbrani/izbrane glede na dosežene točke, izračunane na podlagi:

- trenutne zaposlitve v knjižnici (60 %),
- delovnih izkušenj oz. delovne dobe v knjižnici (30 %),
- priporočilnega ali motivacijskega pisma (10 %).

4. Merila za priznavanje znanj in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program

Udeležencem se lahko priznajo pridobljeno znanje, usposobljenost ali zmožnosti, ki po vsebini in zahtevnosti v celoti ali deloma ustrezajo splošnim oziroma predmetnospecifičnim kompetencam, določenim s programom. Priznано znanje, usposobljenost ali zmožnosti se lahko upoštevajo kot merilo za izbiro ob omejitvi vpisa ali kot opravljena študijska obveznost. Udeleženec, ki prosi za oprostitev obveznosti, mora predložiti izvirnike dokazil o opravljenem izobraževanju. Odločitev o tem, katera »netipična spričevala« in portfolijo listine se upoštevajo pri priznanju tovrstnih usposobljenosti, je prepuščena Senatu FF, ki o tem odloča na predlog Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. O priznavanju znanj, pridobljenih pred vpisom, na podlagi pisne prošnje udeleženca/ udeleženke, odloča Svet Centra za pedagoško izobraževanje FF na podlagi mnenja nosilca predmeta oziroma mnenja Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. Enako velja tudi za odločitve o upoštevanju delovnih izkušenj pri odločitvi o obsegu in številu diferencialnih predmetov/izpitov. Na smeri ŠPIK-B se prizna največ 10 KT znanja, pridobljenega izven tega študijskega programa.

5. Načini in oblike izvajanja programa

Program za izpopolnjevanje bo izveden v organizaciji Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo ter Centra za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izvedbe bodo temeljile na aktivnih metodah v povezavi s praktičnimi izkušnjami. Število kontaktnih ur se bo lahko delno zmanjšalo oziroma nadomestilo s pripravo seminarskih nalog, konzultacijami, samostojnim študijem in delom v e-učilnici.

6. Načini ocenjevanja

Načini ocenjevanja posameznih predmetov so določeni za vsak predmet posebej v učnih načrtih ter obsegajo oblike od ustnih in pisnih izpitov, kolokvijev in seminarskih nalog do projektov ipd. Ocenjevalna lestvica je 6–10 (pozitivno) oz. 5 (negativno); pri ocenjevanju se upošteva Statut Univerze v Ljubljani in izpitni režim Filozofske fakultete v Ljubljani.

7. Pogoji za dokončanje izpopolnjevanja

Udeleženci zaključijo program za izpopolnjevanje, ko opravijo vse obveznosti, določene s programom in z učnimi načrti posameznih predmetov. Po zaključku programa izda fakulteta udeležencem in udeleženkam potrdilo o izpopolnjevanju v skladu z veljavnim univerzitetnim Pravilnikom o izdaji diplom in listin o izobraževanju. Ob zaključku študija udeleženci in udeleženke pridobijo javnoveljavno listino.

8. Zaposlitvene možnosti

Zaposlovanje strokovnih knjižničnih delavcev in delavk v knjižnicah je urejeno z zakonskimi predpisi – Zakonom o knjižničarstvu. Udeleženec/Udeleženka je po zaključku programa pripravljen/a za opravljanje bibliotekarskega izpita, ki je poleg ustrezne izobrazbe pogoj za zaposlitev v knjižnicah. Udeleženci in udeleženke se bodo po opravljenem bibliotekarskem izpitu lahko zaposlili kot strokovni knjižnični delavci in delavke, bibliotekarji in bibliotekarke ter bibliotekarji pomočniki in bibliotekarke pomočnice.

9. Predmetnik smeri študijskega programa

Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva za bibliotekarski izpit ŠPIK-B:

Predmet	KT	P	S	V	KU	ŠO
Obvezni predmeti	18	112	0	23	135	540
Informacijski viri in storitve – B	3	20	0	0	20	90
Izgradnja knjižničnih zbirk – B	3	20	0	0	20	90
Uporabniki informacijskih virov in storitev – B	3	20	0	0	20	90
Obdelava knjižničnega gradiva – B	3	15	0	15	30	90
Osnove bibliotekarstva in organizacija knjižnic – B	3	20	0	0	20	90
Sodobne informacijske sestavine knjižnične dejavnosti – B	3	17	0	8	25	90
Izbirni predmet 1	3	20	0	0	20	90
Informacijsko opismenjevanje in bibliopedagoško delo – B	3	20	0	0	20	90
Upravljanje knjižnic – B	3	20	0	0	20	90
Izbirni predmet 2	3	5	15	0	20	90
Specialno knjižničarstvo	3	5	15	0	20	90
Splošne knjižnice	3	5	15	0	20	90
Visokošolske knjižnice	3	5	15	0	20	90
Skupaj	24	137	15	23	175	720

KT= kreditne točke; P = predavanja; S = seminarji; V = vaje; KU = kontaktne ure; ŠO = študijska obveznost (1 KT=30 ur)

Udeleženci in udeleženke imajo šest obveznih predmetov in dva sklopa izbirnih predmetov. Udeleženci in udeleženke izberejo dva izbirna predmeta. Prvi izbirni predmet izberejo med predmetoma *Informacijsko opismenjevanje in bibliopedagoško delo – B* in *Upravljanje knjižnic – B*. Drugi izbirni predmet izberejo glede na vrsto knjižnice, kjer so zaposleni (*Specialno knjižničarstvo*, *Splošne knjižnice* in *Visokošolske knjižnice*).

10. Predstavitev posameznih predmetov

Obvezni predmeti

Informacijski viri in storitve – B (3 KT), nosilka: red. prof. dr. Polona Vilar

Udeleženec/Udeleženka programa se seznanja z informacijskimi viri in storitvami v knjižnicah in drugih informacijskih ustanovah. Usposobi se za uporabo in vrednotenje informacijskih virov. Spozna organizacijo in delovanje informacijskih služb. Seznanja se z značilnostmi referenčnega pogovora in se usposobi zanj.

Izgradnja knjižničnih zbirk – B (3 KT), nosilec: red. prof. dr. Primož Južnič

Udeleženec/Udeleženka programa spozna značilnosti in pomen nabavne politike, različne pristope k upravljanju, izgradnji, uporabi in vrednotenju knjižnične zbirke ter postopke pridobivanja in dajanja v uporabo vseh vrst gradiva. Seznan se tudi z varovanjem knjižnične zbirke.

Uporabniki informacijskih virov in storitev – B (3 KT), nosilka: red. prof. dr. Polona Vilar

Razumevanje različnih vrst informacijskih potreb glede na različne kriterije, vpogled v ravnanje posameznika/posameznice pri iskanju informacij, uporabi informacijskih virov in storitev ter uporabi informacij.

Obdelava knjižničnega gradiva – B (3 KT), izvajalka: doc. dr. Marija Petek

Udeleženec/Udeleženka programa spozna vrste knjižničnega gradiva. Razume vlogo in funkcijo knjižničnega kataloga. Nauči se pripravljanja knjižničnega gradiva za posredovanje javnosti, tj. pripravljanja opisov knjižničnega gradiva za posredovanje informacij v knjižničnih katalogih ter postopkov posredovanja dostopa do knjižničnega kataloga in knjižničnega gradiva. Seznan se z vrstami knjižničnega gradiva, spozna bistvo bibliografskega in kataložnega zapisa ter se ga nauči izdelati. Spozna postopke za shranjevanje gradiva, njegovega dajanja v uporabo in varovanja.

Osnove bibliotekarstva in organizacija knjižnic – B (3 KT), nosilec: red. prof. dr. Primož Južnič

Udeleženec/Udeleženka programa spozna organiziranost knjižnic in njihov družbeni položaj doma in po svetu. Spozna vlogo knjižnic v sodobni družbi doma in po svetu. Spozna tudi informacijske politike v Sloveniji in EU. Seznan se z domačimi zakoni in predpisi glede zbiranja, shranjevanja, urejanja in posredovanja informacij ter s področja avtorskega prava. Pri tem spozna tudi etična načela pri zbiranju, shranjevanju, urejanju ter posredovanju knjižničnega gradiva in drugih informacijskih virov.

Sodobne informacijske sestavine knjižnične dejavnosti – B (3 KT), nosilec: doc. dr. Jan Pisanski

Udeleženec/Udeleženka programa razume delovanje knjižnice kot osnove za načrtovanje avtomatizacije, pozna mednarodne standarde in se seznan z različnimi primeri programskih orodij.

Izbirni predmeti

Sklop 1

Informacijsko opismenjevanje in bibliopedagoško delo – B (3 KT), nosilka: red. prof. dr. Polona Vilar

Udeleženec/Udeleženka programa se seznan s pojmom informacijske pismenosti in njenih komponent. Spozna standarde in metode informacijskega opismenjevanja ter vidike bibliopedagoškega dela, ki izhajajo iz dela z različnimi vrstami uporabnikov in različnih okoliščin razvijanja informacijskih veščin.

Upravljanje knjižnic – B (3 KT), nosilec: red. prof. dr. Primož Južnič

Udeleženec/Udeleženka programa se usposobi za strokovno vodenje knjižnic vseh vrst. To vključuje poznavanje različnih postopkov pri vodenju in delovanju knjižnice ter ustrezno komuniciranje z osebjem v knjižnici ter financerji in drugimi ustanovami izven knjižnic.

Sklop 2

Specialno knjižničarstvo (3 KT), nosilec: red. prof. dr. Primož Južnič

Udeleženec/Udeleženka programa se seznan z osnovami delovanja specialnih knjižnic in njihovih knjižnično-informacijskih storitev.

Splošne knjižnice (3 KT), izvajalka: asist. dr. Sabina Fras Popović

Udeleženec/Udeleženka programa se seznan z osnovami delovanja splošnih knjižnic in njihovih knjižnično-informacijskih storitev.

Visokošolske knjižnice (3 KT), nosilka: doc. dr. Cvetka Teja Koler Povh

Udeleženec/Udeleženka programa se seznan z osnovami delovanja visokošolskih knjižnic in njihovih knjižnično-informacijskih storitev.